

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ В ТУРИСТИЧНІЙ ГАЛУЗІ

Розглядаючи досвід іноземних країн, можна констатувати, що динамічний розвиток туристичної сфери залежить від сприйняття на рівні держави важливості туризму та використання важелів державної підтримки.

Зарубіжний досвід показує, що успішний розвиток туризму нерозривно пов'язаний з активною участю держави в його функціонуванні. Для багатьох країн стало очевидним, що туризм - це високорентабельна галузь, додаткове джерело валютних надходжень (при активному розвитку в'їзного і внутрішнього туризму), фактор диверсифікації економічної структури.

Заданими світового економічного форуму, конкурентоспроможність туристичної галузі України є низькою. В рейтингу індексу туристичної конкурентоспроможності за 2008 рік Україна займала у 2007 р. 78 місце серед 124 тестованих країн, в 2017 р. – 88 [3].

Внесок туристичної індустрії України експертами оцінюється у 1,3 млн.дол. США або 1,4% ВВП, в українській сфері туризму зайнято 214 тис.осіб або 1,2 % від загального числа зайнятих. Для порівняння, у Польщі туристична сфера оцінена у майже 8 млн.дол.США або 1,7 % ВВП, зайнятість - 275 тис.осіб, або 1,7%; у Туреччині – 35,9 млн.дол. США або 5% ВВП, зайнятість – майже 600 тис. осіб або 2,3 % від зайнятого населення.

Як показує аналіз даних досліджень, в нашій країні бізнес-середовище не сприяє розвитку сфери туризму, про що свідчить 124 місце за цією складовою. Негативний вплив має рівень безпеки в країні – 127 місце. Нажаль, безпосередньо сфера туризму в Україні теж не розглядається як пріоритетна, зокрема, за показником «пріоритетність розвитку сфери туризму для уряду країни» експерти нам відвели 122 сходинку [2].

Конкурентними перевагами у цьому рейтингу, як і в багатьох інших, є оцінка людських ресурсів та ринку праці (41 сходинка) та охорона здоров'я і гігієна – 8 місце. Безперечно, в кожній із 14 укрупнених складових Індексу є показники, за якими ми маємо вищі або нижчі оцінки. Водночас, підсумковий результат дослідження засвідчив, що передумови для належного розвитку туризму в достатній мірі в Україні не використовуються.

Досвід зарубіжних країн демонструє нам основні напрямки участі держави в інвестиційному процесі, націлені на розвиток туристичної сфери:

- зниження ціни інвестицій в туристичні проекти, що включає позики за вигідними процентними ставками (уряд відшкодовує різницю між фіксованою процентною ставкою і ринковою);

- продаж, оренду землі або інфраструктури за ціною нижче ринкової;
- податкові пільги, захист від подвійного оподаткування за допомогою укладення угод з іншими країнами, зниження мита;

- прямі субсидії або надання гарантій на інвестиції з метою залучення іноземних інвесторів.

В конкретних країнах використовують різні засоби державної інвестиційної політики у сфері туризму. Так, в Австрії, Португалії і Греції надають переваги пільговим позикам, у Франції, Великобританії та Італії особливу увагу приділяють субсидіям, а в Іспанії - низькому податку на додану вартість. В Тунісі, Італії, Іспанії та Польщі потенційних інвесторів на певний період звільняють від податків на землю. До речі, в свої часи подібний закон діяв і на території сучасної України [4].

У Хорватії туристичні послуги звільнені від сплати ПДВ. Крім того, застосовуються додаткові стимули для капіталовкладень у відповідності з розміром інвестицій і рівнем забезпечення роботою певної кількості персоналу. Інвесторам, які здійснюють діяльність в зонах спеціального державного захисту, де корпоративний ПДВ складає від 5% до 15%, надаються спеціальні привілеї.

Польський туристичний бізнес має найнижчу ставку оподаткування в Європі - 7% при 22% для інших видів бізнесу. З 1993 року для деяких видів інвестицій була введена система прискореної амортизації. Як і в Хорватії, обсяг пільг диференціюється в залежності від місця розташування об'єкта та рівня зайнятості [3].

В Словаччині реалізується Програма підтримки розвитку туризму, яка передбачає часткову дотацію державою кредитів для реструктуризації туристичної інфраструктури та Кредитна програма підтримки на реалізацію проектів розвитку туристичної інфраструктури [3].

В деяких країнах розвиток сфери туризму зосереджено в руках державних відомств, наприклад, в Єгипті, Туреччині, Мексиці, Тунісі, де держава регулює туристичну галузь з допомогою відповідного міністерства, що контролює діяльність усіх підприємств даного спрямування. Для цього значні фінансові вкладення здійснюються в туристичну індустрію, зокрема в рекламну і маркетингову діяльність, туристичну інфраструктуру тощо [5].

Державі належить важлива роль у створенні і збереженні умов, необхідних для функціонування сучасної ринкової економіки. Сюди належить система законодавства, яка сприяє ринковій діяльності, в тому числі чітко обумовлені права власності і розвиток корпоративного права, закони по захисту прав споживачів, положення про фінансові ринки, трудове законодавство. В сучасних умовах невтручання держави в соціально-економічні процеси нереальне. Вже давно суперечки ведуться не про необхідність державного регулювання, а про його розміри, форми та інтенсивність. Потрібно навчитися вміло використовувати державні та ринкові економічні механізми в практиці господарювання в їх оптимальному поєднанні.[5]

Список використаних джерел:

1. Соловійов, Д.І. Аналіз тенденцій розвитку туристичної сфери України та науково-методичні напрями вдосконалення її державного регулювання [Електронний ресурс] / Д.І. Соловійов // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. - 2010. - №1(9). - С.70-73. - Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vbumb/2010_1/14.pdf.

2. Рейтингові оцінки конкурентоспроможності українського туризму 2017 [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://edclub.com.ua/analitika/rejtingovi-ocinky>.
3. Мігущенко Ю.В. Напрями регулювання структурних диспропорцій в туристичній сфері країн Центрально-Східної та Південної Європи: Досвід для України в контексті розширеної зони вільної торгівлі [Електронний ресурс]/ Ю.В. Мігущенко. - Режим доступу: <http://niss.lviv.ua/analytics/79.htm>.
4. Мамчур І. „Індустрія без труб" працює не тільки на імідж [Електронний ресурс] / І. Мамчур // Урядовий портал. - Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=2328916&cat_id=436214.
5. Стойка В. Зарубіжний досвід інвестиційної політики в туристичній галузі та можливості його застосування [Електронний ресурс] /В.Стойка. - Режим доступу: http://tourlib.net/statti_ukr/stojka.htm